

Boplads ved Vårsø ^{31.172} Jyllands næstældste ^{4.7}

Kulstof-undersøgelse af træfragmenter viser, at bopladsen er godt 5.600 år gammel

Flere års udgravninger i fjordbunden mellem Brakør Nakke og Vårsø i Horsens fjord har nu indbragt arbejdsmand Holger Hansen og gartner Frede Morgen, Aes, den videnskabelige anerkendelse, de begge fortjener.

Kulstof-laboratoriet på Nationalmuseet har fastslået, at fundene, som er fremdraget fra fjordbunden, er godt 5.600 år gamle og dermed stammer fra den tidligste Ertebølle-kultur i Jylland. Arkæologisk er de ældre end fundene fra Dyrholm, men yngre end fundene ved Norslund. Det er således den næstældste boplads, der er afdækket i Jylland.

De to mænd har i fællesskab eller hver for sig slidt på stedet ud for „Verdens Ende“ ved Brakør Nakke gennem 3-4 år. Arbejdsvilkårene har været vanskelige, for det er kun muligt at grave i fjordbunden ved lavvande. Holger Hansen har tilbragt mange timer sent på aftenen eller meget tidligt om morgenen, når vandet havde trukket sig tilstrækkelig meget tilbage. Med sin skovl har han gravet om kap med højvandet, og har måttet tage hensyn til måneskifte og østenvind. Ofte har han måttet vende om og cykle hjem igen, når han ved solopgang konstaterede, at der alligevel ikke var noget at gøre den dag.

Holger Hansen, Aes

Mange gange har både han og Frede Morgen ment, at nu kunne der vist ikke findes mere på stedet. Men hver gang er der dukket flere ting op, og for kort tid siden har de i nærheden af den boplads, som har holdt dem beskæftiget de sidste år, fundet endnu en boplads med en række interessante ting. Den 71-årige Holger Hansen vil derfor også de kommende år være beskæftiget med at vende sandet på fjordbunden.

- Vi har, fortæller Holger Hansen, bl. a. fundet fragmenter af et træskæft, som kan være en del af en padleåre eller en slags spade, og desuden har vi fundet en del flinteffald, ben, rensdyrtakker og knogler samt en hel del potteskår,

hvoraf flere er ornamenterede. Undersøgelserne på Forhistorisk Museum i Århus, og på Nationalmuseet har godtgjort, at skårene stammer fra et tykvægget, spidsbundet lerkar, og kulstoflaboratoriet på Nationalmuseet har konstateret, at fundene er godt 5600 år gamle. Det er nu alligevel en besynderlig følelse, man har ved at sidde med så gamle ting mellem fingrene. Her har altså boet mennesker på et sted, hvor en flod og elv skar sig gennem området - den blev senere til Horsens fjord.

- Det smukkeste af fundene er en hjortetak, der er formet som en dolk. Den har gjort sin ejer til en fremtrædende mand i det lille samfund - en mand, som havde bedre våben end de øvrige. Hjortetakken er da også blevet erklæret som dænefæ.

Sidst har vi ydermere fundet en elsdyrknogle, som også er blevet slebet til, så den kunne fungere som dolk. Den er for øjeblikket til nærmere undersøgelse på Forhistorisk Museum.

I øjeblikket kan vi ikke arbejde på stedet på grund af isen, men vi glæder os begge til foråret, så vi kan komme i gang igen. For mig er disse udgravninger blevet min store arkæologiske oplevelse. Jeg har haft held til at være med ved jordarbejder omkring Horsens - bl. a. i Hansted enge, og herfra har jeg mange flinteredskaber og tildannede dyreknogler, som nu ligger i mit eget private museum.

Men udgravningerne sammen med Frede Morgen - eller alene - ved Brakør, er alligevel mit livs arkæologiske oplevelse. Og de nye fund giver løfte om mange interessante timer i den årle morgenstund ved Horsens fjord. jeffer